

Új kiegészítő szak a JATE-n

A József Attila Tudományegyetemen szeptemberben — kiegészítő szakon — megkezdődött a világnézetünk alapjai elnevezésű középiskolai tantárgyat oktató pedagógusok képzése. A jelenleg csak levelező tagozaton működő szak létrehozásának szükségességéről, az előkészítés időszakáról, a képzés menetéről, s a tantervi feladatokról beszélgettünk a kiegészítő szak irányításával megbízott dr. Kocsondi Andrásal, a József Attila Tudományegyetem Filozófia tanszékének docensével.

— Mi tette indokoltá a szak beindítását, a képzés megkezdését?

— Elsősorban az a tény, hogy a középiskolákban több mint tízenöt éve oktatják a világnézetünk alapjait, anélkül, hogy ilyen szakos tanárképzés létezne. A tanítással vagy az osztályfőnökökkel, vagy a széles körű általános és filozófiai műveltséggel rendelkező pedagógusokat bízták meg. Jobb esetben — főleg azokban a városokban, ahol felsőoktatási intézmények működnek — meghívott előadókat kértek fel az oktatásra. Ez azonban csak az egyik, de a legalapvetőbb ok. A másik — s nem kevésbé fontos — indok a középiskolai fakultatív oktatási módban rejlik. Ez az új módszer ad ugyanis lehetőséget olyan diszciplínák tanulmányozására, mint a filozófia történetét, az ismeretelméletet, az etika vagy a logika. Nyilvánvaló, e tárgyak oktatásához is jól képzett szakemberekre van szükség. A tantárgy oktatásával kapcsolatban felmerülő módszertani-didaktikai problémák ugyancsak sürgették a szaktanárképzés bevezetését.

— Az MSZMP Központi Bizottsága Agitációs és Propaganda bizottsága 1976-ban már tárgyalta a szak oktatásával kapcsolatos problémákat, gondokat, s tervezte a szakemberképzés megindítását...

— Nemcsak tervezte, de határozat is született arról, hogy a budapesti ELTE-n, a debreceni KLTE-n, és a szegedi JATE-n mielőbb meg kell szervezni a világnézetünk alapjai szakos tanárképzést. Ennek megfelelően már 1976-ban megkezdődött az előkészítő munka, melyben a három tudományegyetem marxizmus-leninizmus tanszékei is jelentős részt vállaltak. A terv akkoriban még az volt, hogy a nappali és a levelező tagozaton egyaránt megindul a képzés, de az Országos Oktatási Tanács végül is úgy döntött, hogy az 1980/81-es tanévben Debrecenben és Szegeden csak levelező tagozat, Budapesten esti és levelező tagozat indul.

— A szakra jelentkezőknek milyen kritériumoknak kell megfelelniük?

— Alapfeltétel a tudományegyetemi végzettség, s a középiskolai tanári gyakorlat a világnézetünk alapjai tárgyából. Mivel a jelentkezők diplomával rendelkeznek, nincs hagyományos értelemben vett felvételi vizsga, csupán felvételi beszélgetés formájában tájékozódunk az ide pályázók felkészültségéről.

— Hány hallgató kezd meg tanulmányait a most induló tanévben?

— Huszonötven jelentkeztek a szakra, ebből negyven nem felelt meg a formai követelményeknek, ketten nem jelentek meg, így összesen 19 hallgatónk van az első évfolyamon.

— Kiegészítő szakról lévén szó,

hogyan oldják meg a hallgatók képzését?

— Mint minden kiegészítő szak, így ez is hároméves, s az időnkénti konzultációk formájában képezzük a hallgatókat. Fél-évenként három alkalommal, három napon át tartunk konzultációkat, napi hat órában. A hallgatók komplex marxizmus-leninizmus államvizsgával fejezik be tanulmányaikat, s a sikeresen államvizsgázók világnézetünk alapjai szakos középiskolai tanári diplomát kapnak.

— Az elkészült tanterv milyen feladatokat kíván megvalósítani, s milyen tantárgyakra épít?

— A szakon végzett középiskolai tanároknak a tanítás gyakorlatában a világnézetű nevelést a középiskolai tananyagra kell építenünk, és a tárgy tanítása során a marxizmus legfontosabb tanításával kapcsolatban aktív meggyőződést kell kialakítaniuk. A képzés során tehát ezt szeretnénk megvalósítani, erre szeretnénk felkészíteni a hallgatókat. Az itteni képzés gerincét egyébként a marxista filozófia, a politikai gazdaságtan és a tudományos szocializmus mai kérdései alkotják. A hangsúly a mai szón van, mert hallgatóink alapvető ismeretei adva vannak — tudományegyetemi végzettségük következtében —, tehát az új, s a legújabb kérdésekkel foglalkozunk itt, azokkal, amelyekkel társadalmunk mai gyakorlata vet fel. Ilyen tárgyak: A marxista filozófia mai kérdései, A politikai gazdaságtan és a gazdaság politika mai kérdései, valamint a Tudományos szocializmus és a mai munkásmozgalom.

— A tantervben szerepel — többek között — a marxizmus-leninizmus története nevű tárgy. Mi tette szükségessé bevezetését, ha feltételezzük a hallgatók előismeretét?

— E tárgy bevezetésének két fő célja van. Egyrészt lehetőséget teremt a tárgy a marxizmus-leninizmus klasszikusai műveinek feldolgozására, másrészt egységes szemlélet kialakítását, szintetizálást tesz lehetővé. A felsorolt tárgyakon kívül vallástörténetet és valláskritikát, etikát, szociológiát, logikát és filozófia történetet is tanulnak a hallgatók.

— Módszertani kérdésekkel foglalkoznak?

— A tantárgy didaktikai-módszertani ismeretein kívül A középiskola művelődési anyagának világnézetű kérdései elnevezésű tantárgy lényegében arra hivatott, hogy a pedagógusok gyarapítsák ismereteiket a szakjuktól, érdeklődési körüktől távolabb álló területeken is, s hogy a tantárgy oktatása során ezeket az ismereteket szakszerűen alkalmazzák is.

— A tanterv, az oktatás menete, programja elkészült. Elkészültek-e az ismeretanyagot tartalmazó jegyzetek?

— Kifejezetten e szak számára nem készültek még jegyzetek. Az ajánlott és a kötelező irodalmat áttekintve azonban megnyugtató, hogy az első évben használhatók az esti egyetem szakosító tanfolyamának filozófiai jegyzetei. A kérdést természetesen mielőbb szeretnénk megoldani, mert csak ezek segítségével valósítható meg, hogy a végzett tanárok magasfokú pedagógiai és szakmai tudatossággal legyenek képesek az oktatási folyamat megszervezésére.

G. R.

Collégium Artium et Polytechnikum

Zenatudományi szekció:
Szeptember 22. 20 óra. Dóm:
A XIX. század orgonaműzsjakaja: Liszt és a magyar orgonaműzsjika. Előadó: Lehotka Gábor, Liszt-díjas orgonaművész. Közreműködik a Szegedi Zenebarátok Kórusa, vezényel Molnár László, a Szegedi Nemzeti Színház karnagya.

Szeptember 29. 20 óra. Dóm:
Az orgona zeneirodalom kimagasló alkotásaiból. Előadó: Kovács Endre orgonaművész. Közreműködik a Liszt Ferenc Zene-művészeti Főiskola szegedi tagozatának az országos versenyen első díjat nyert vonósnégyese. Vezető: Wéninger Richárd igazgató-tanár.

Október 12. 20 óra. Dóm:
A francia barokk orgonaműzsjakaja. Előadó: dr. Gergely Ferenc egyetemi tanár, orgonaművész.

Közreműködik a JATE Ének-kara, vezényel Szécsi József karnagy-tanár.

Október 7. 20 óra. JATE Központi Épületének aulája:
Zongora-est. Játsszik Ránki Dezső Kossuth-díjas zongoraművész (Jegyek az orgonahangversenyre a JATE Kulturális Titkárságán, illetve a kari kultúrosoknál kaphatók. A Ránki-koncertre csak a JATE Kulturális bizottságán vásárolhatóak jegyek.)

A Színház-tudományi szekcióban dr. Sallay Géza, dr. Elbert János, és dr. Szántó Judit, a képzőművészeti szekcióban dr. Pogány Ö. Gábor, dr. Vámosy Ferenc és Lelkes István tartanak előadásokat. A filmszertétkai szekcióban a filmművészet legjobb alkotásait láthatják az érdeklődők. A Collégium Polytechnikum sorozatának címe: Gyorsuló idő.

Herbszt Zoltán

geometrián túl

a kockák elvesztették kiterjedésüket
a tér mint fogalom megszűnőben van
a sík papírlap-modelljén mint vers/ élek
ábráimhoz nem férközhet halál

ábráimhoz nem férközhet halál
szabadságom modellje az egyenes
e metszet-létben végtelen vagyok
a kiterjedés elvesztette kockázatát

Vecsernyés Imre:

Herbszt Zoltán

vendégség

vendégségbe megyek
[fényképedhez
gomblyukamban
szénné égett temetővirág

tenger-rajzoló

tenger-ágy vagy körém simult
[kagyló
ha felnyitlak vihar támad
hasamon hánykódó hajó a
[kezed
hullámszik a csend a vágó a
[bárat

Hévízi Ottó:

Szög és tenyér

már végképp egyedül
a fémes karcolás
már ott tétovázott
a rémült lét-vonal fölött

s a lényeges dolgok
[csöndjében
— elhagyva reménykedést
[dacot —
már ki-nem-játszható
főlettelé tisztult
szög és tenyér
végső geometriája

a fájdalom ekkor csattant bele

és csontot
és inakat
és hittévedett akaratot
tépett s szaggatott
az őrzőgő bétéljesülés

vergődő kézfeje
valami nagyon pirosat
maszatolt az elfekettült fára
s szálnalmas göröcsökre
[töredezték ujjai
— öntudatlanul szorítva:
számunkérve a hiábavalót
ekkor megérezte
a vas mozdulatlan
főlyénét

s ujjait
— a beteg izmok üvöltései
[közt —
ráhajította lassan
a szög messzelátzó fejére

s halálontúli-szorosra zárta

Vecsernyés Imre:

statisztika

sokszor egyetlen reményem
hogy az elhalálozási
[statisztikában
a hideg számok között
mint egyenlők
egymáshoz bújhatunk

Vecsernyés Imre:

vágy

hogy visszatérjek oda
ahol még sohasem jártam
fáradtan és eszeveszetten
morzskákat szórok magam elé

Herbszt Zoltán

Ki-mondatlanul

A jány csók-bokor tövéen,
fejéről lekerült a pártá,
elphint térdé mozdulatlan
virágzó csönd a láncá.

Mozdul. Szempillája rebben,
Sírna talán de boldog.
Cigaretta a fiú kezében,
voltunk-e ily bolondok?

Leszünk. Csak kedvesünk
[karja
legyen gyümölcsteli ág.
szeretjük őt siránsunkig
szánkban elragcsált virág.

Vecsernyés Imre:

hölderlin

megjöttél újra
elméd bomlott csatakos
vitorlájá elfújta a szelet
ülj le
és nézd meg jól a tenyered
mintha a tiéd lenne
s nem azé aki nézi

Vecsernyés Imre:

leltár

egy kettőtört penge
egy elrozsdásodott kulcs
és széthullt merev körmök

és a létige monoton
szűkülése akár egy parancs

Hévízi Ottó:

A zuhanás

ez a viasznyálkás tollcsomó
ez a véres embertörmelék
itt a földön
meg ahogy sápadt pihéket
borzol rajta még
az alászakadás szédülete

ez a csödület — szörnyülködő
ide
ide
főlhasítva jaj a magasság
[gvomra

igen
és emésztve már félj
a fej
a kar
a szárnyemelő lécdarabok —
csak a viasz éhetetlen
csak a szándék

bámész amőba a déli tömeg
de amint riadtan körülállják
sajnálatauk őszinte ravatal

még sincs oly önkínzó tekintet
ami
lassan
konokon
főlmenetelne
a végső sikoly
legüres folyosóján
ama égi pártkány pereméig
ahonnan valakinek immár
megérté a zuhanás